

**Програма
боротьби з карантинним шкідником -
вузькозлаткою ясеневою смарагдовою на
території Вишневої міської
територіальної громади
на 2026-2029 роки**

2025 рік

ЗМІСТ

№ з/п	Назва розділу	Стор.
1.	ПАСПОРТ Програми боротьби з карантинним шкідником – вузькозлаткою ясеневою смарагдовою на території Вишневої міської територіальної громади на 2026-2029 роки (далі - Програма)	3-4
2.	Загальна характеристика	4-5
3.	Стан проблеми та обґрунтування необхідності її розв’язання шляхом розроблення і виконання Програми	5-8
4.	Мета Програми	8
5.	Обґрунтування шляхів і засобів вирішення проблем, строки виконання Програми	8-13
6.	Обсяги та джерела фінансування Програми	13
7.	Перелік завдань та результативні показники	13
8.	Організаційне забезпечення Програми	14-15
9.	Прикінцеві положення	15

1. ПАСПОРТ

програми боротьби з карантинним шкідником – вузькозлаткою ясеневою смарагдовою на території Вишневої міської територіальної громади на 2026-2029 роки

1.	Назва програми	Програма боротьби з карантинним шкідником – вузькозлаткою ясеневою смарагдовою на території міста Вишневої міської територіальної громади на 2026-2029 роки
2.	Законодавча база розроблення Програми	Закону України «Про карантин рослин» від 30.06.1993 № 3348-XII, Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 № 2807-IV, Закону України «Про захист рослин» від 14.10.1998 № 180-XIV, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР, Стандарт ЄОЗР РМ 9/14 (1) «Національна система фітосанітарного контролю для <i>Agrilus planipennis</i> » накази Мінагрополітики України від 29.11.2006 № 716 «Про затвердження Переліку регульованих шкідливих організмів», Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України»
3.	Підстава для розроблення Програми	Запровадження карантинного режиму у зв'язку з виявленням карантинного організму – вузькозлатки ясеневої смарагдової (<i>Agrilus planipennis</i> Fairmaire) на території Вишневої міської територіальної громади на підставі Розпорядження Бучанської РДА Київської області від 01.07.2025 № 134 «Про запровадження карантинного режиму по вузькозлатці ясеневій смарагдовій (<i>Agrilus planipennis</i> Fairmaire) на території Вишневої міської територіальної громади»
4.	Мета Програми	Впровадження комплексу ефективних заходів по виявленню, локалізації та ліквідації вогнищ карантинного шкідника – вузькозлатки ясеневої смарагдової (<i>Agrilus planipennis</i> Fairmaire). Запобігання розповсюдженню карантинного організму, відсутнього в Україні, вузькозлатки ясеневої смарагдової, за межі території Вишневої міської територіальної громади
5.	Ініціатор розроблення Програми	Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області

6.	Розробник Програми	Відділ житлово-комунального господарства, тарифоутворення, енергоефективності, енергозбереження та з питань надзвичайних ситуацій Виконавчого комітету Вишневої міської ради Бучанського району Київської області
7.	Співрозробник Програми	Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області
8.	Відповідальний виконавець Програми	Комунальне підприємство «Управління комунального господарства»
9.	Термін реалізації Програми	2026-2029 роки
10.	Джерела фінансування Програми	Фінансування Програми здійснюється за рахунок бюджету Вишневої міської територіальної громади, а також інших джерел, не заборонених законодавством України
11.	Очікувані результати виконання Програми	Приведення в належний фітосанітарний та естетичний стан території громади. Ліквідація вогнищ вузькозлатки ясеневі смарагдової, збереження об'єктів благоустрою населених пунктів, де присутні дерева всіх видів роду ясен (<i>Fraxinus</i> sp.) та сніговця віргінського (<i>Chionanthus virginicus</i>) (далі – рослини-господарі). Зняття заборони експорту посадкового матеріалу, деревини та продуктів її переробки з України до Європейського союзу та деяких інших країн зі 100 кілометрової зони, що межує з карантинною зоною.
12.	Загальний обсяг фінансування	50 000 грн

2. Загальна характеристика

Програма боротьби з карантинним шкідником – вузькозлаткою ясеневі смарагдовою (*Agrilus planipennis* Fairmaire) на території Вишневої міської територіальної громади на 2026-2029 роки розроблена з урахуванням вимог:

Закону України «Про карантин рослин» від 30.06.1993 № 3348-XII;

Закону України «Про захист рослин» від 14.10.1998 № 180-XIV;

Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 № 2807-IV;

Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР;

наказу Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України»;

наказу Міністерства аграрної політики України від 29.11.2006 № 716 «Про затвердження Переліку регульованих шкідливих організмів»;

методичних рекомендацій щодо застосування феромонних пасток для виявлення регульованих та шкідливих організмів. - Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, 2019;

стандарт Європейської та Середземноморської організації захисту рослин РМ 9/14 (1) «Національна система фітосанітарного контролю для *Agrilus planipennis*».

Ініціатором розроблення Програми є Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області. Розробником програми є відділ житлово-комунального господарства, тарифоутворення, енергоефективності, енергозбереження та з питань надзвичайних ситуацій Виконавчого комітету Вишневої міської ради Бучанського району Київської області.

Відповідальним виконавцем програми є Комунальне підприємство «Управління комунального господарства» Вишневої міської ради.

Програмою передбачається здійснення комплексу заходів, направлених на локалізацію та ліквідацію вогнищ карантинного шкідника – вузькозлатки ясеневіої смарагдової (далі - ВЯС).

Необхідність розробки Програми пов'язана з виявленням на території Вишневої міської територіальної громади вогнищ ВЯС - карантинного організму, відсутнього на території України та включеного до Переліку регульованих шкідливих організмів А1 «Карантинні організми, відсутні в Україні».

Впровадження дієвого комплексу заходів боротьби з карантинним шкідником – ВЯС, спричинить загибель карантинного організму, який набув значного поширення на території громади і негативно впливає на об'єкти благоустрою, в яких наявні рослини-господарі.

Несвоєчасність вжиття заходів з локалізації та ліквідації вогнищ ВЯС приведе до збільшення популяції шкідника, яке спричинить загибель рослин-господарів та неконтрольоване поширення як на території громади, так і за її межами.

Програма спрямована на розв'язання проблеми появи та поширення ВЯС та відновлення експортного потенціалу із залученням до цього суб'єктів господарювання, підприємств, установ усіх форм власності та мешканців громади.

3. Стан проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення і виконання Програми

ВЯС – небезпечний інвазійний шкідник з родини Златки, включений до Переліку регульованих шкідливих організмів А-1 «Карантинні організми,

відсутні в Україні» (згідно з наказом від 29.11.2006 № 716 «Про затвердження Переліку регульованих шкідливих організмів» з внесеними змінами та доповненнями від 04.08.2010 та 16.07.2019).

У середині 90-х років златку завезли до США та Канади з пакувальним матеріалом із Китаю. За декілька років вона спричинила загибель понад 20 мільйонів дерев різних видів ясена, незважаючи на великі кошти, витрачені урядами цих країн на вивчення шкідника та запобігання його поширенню. На території України ВЯС вперше виявлено в 2019 році на півночі Луганської області. В 2021 році вогнища поширилися на північ Харківської області. В 2023 році вперше ВЯС ідентифіковано на території міста Києва, а в 2025 році – на території Вишневої міської територіальної громади. На сьогодні карантинний режим запроваджено у м. Києві, Луганській, Харківській та Київській областях.

ВЯС зазвичай має одне покоління на рік, хоча деяким особинам може знадобитися два роки, при умові якщо яйця були відкладені наприкінці літа, або коли температура влітку є недостатньо теплою. Імаго зазвичай з'являється в травні або червні, пік активного льоту досягає кінця травня - початку липня, а активність імаго може тривати до вересня. Після появи дорослі особини харчуються листям ясенів протягом 1-2 тижнів, щоб стати статевозрілими. Дорослі особини найбільш активні в сонячні дні. Імаго харчуються протягом усього життя і спаровуються кілька разів. Яйця відкладають поодинокі або невеликими групами на поверхню кори, як правило, в тріщини кори. Дорослі особини зазвичай живуть 3-9 тижнів, а самки відкладають в середньому від 40 до 90 яєць за своє життя. Яйця вилуплюються через 1-2 тижні. Личинки проходять через зовнішню кору до камбіальної області, де вони прокладають тунелі та живляться у внутрішній корі (флоемі) і зовнішній заболоні, створюючи звивисті канали, заповнені екскрементами. Є чотири личинкові стадії. Личинки четвертої стадії заляльковуються в зовнішній корі, якщо кора досить товста, або в зовнішній заболоні. Більшість особин зимують як личинки четвертого віку, у складеному положенні, і їх називають J-подібними личинками або передлялечками, які витримують температуру до -30 °C. Якщо до осені личинки не досягли четвертого віку, вони зимують у камбіальній області й завершують личинковий розвиток наступного літа, а потім зимують вдруге, перш ніж стати дорослою особиною. Заляльковування зазвичай починається в квітні або травні і займає близько 3-4 тижнів. Вже сформованим дорослим особинам потрібен приблизно один тиждень, щоб зміцнити свій екзоскелет, перш ніж вийти з дерева через D-подібні отвори шириною приблизно 3-4 мм.

На відміну від більшості інших стовбурових шкідників, ВЯС здатна заселяти абсолютно здорові дерева будь-якого віку. Зазвичай жуки заселяють дерева, що стоять відкрито, особливо в парках та на узліссях, але можуть заселяти і дерева у глибині лісу. Пошкоджені дерева мають розріджену крону, уздовж старих ходів з'являються здуття та тріщини, що призводить до їх загибелі.

У перший рік заселення діагностувати наявність ВЯС доволі важко. Першими ознаками заселення можуть бути «розкльови» кори птахами та наявність личинкових ходів під корою. Другий рік заселення – характерні

D-подібні отвори на стовбурах і гілках, які з'являються на наступний рік після заселення дерев златкою. Заселені дерева зазвичай мають зріджену крону, дехромоване листя, на гілках і тонких стовбурцях наявні здуття, тріщини та некрози. Розвиваються вторинні пагони вздовж стовбура та на його окоронковій частині. Третій рік заселення – крони суттєво зріджені, помітні відмирання багатьох гілок і численні D-подібні льотні отвори на стовбурі та гілках.

Науково доведено, що дорослі особини златки можуть пролітати в середньому 1,3 км в день, а деякі особини – близько 7 км в день. Однак пересування на великі відстані, 10-100 кілометрів, ймовірно є результатом допомоги людини. Шкідник може переміщуватись з посадковим матеріалом, колодами деревини, корою, дровами, а також автостопом ззовні та всередині транспортних засобів.

ВЯС є карантинним організмом для Європейського Союзу та таких країн як: Марокко, Канада, Казахстан, Грузія, Норвегія, Сербія, Швейцарія, Туреччина, Великобританія. Як результат виявлення вогнищ ВЯС в Україні, Європейським Союзом виставлені такі фітосанітарні вимоги: заборона експорту ясенів – посадкового матеріалу, деревини та продуктів їх переробки, походженням з карантинної зони та в радіусі 100 кілометрів навколо неї. Подальше поширення ВЯС призведе до повної заборони експорту деревини породи ясен та виробів з нього до ЄС. Інші торгівельні партнери в міжнародній торгівлі можуть застосувати аналогічні заходи. Це може призвести до негативних економічних наслідків, зниження надходження коштів до державного бюджету та втрата ринків збуту.

Для ефективного виявлення карантинного організму ВЯС необхідно проводити інтенсивний щорічний моніторинг у відповідний період року, зважаючи на біологію цього шкідника, присутність і біологію рослин-господарів, а також науково-технічну інформацію. При проведенні моніторингу необхідно враховувати ризик природного поширення ВЯС. Основними місцями проведення моніторингу є відкриті природні міські території, зупинки вздовж основних доріг, залізниць та інших транспортних шляхів, а також у розсадниках, садових центрах та інших відповідних місцях.

При проведенні візуальної перевірки рослин-господарів потрібно звертати увагу на ознаки зараження та пошкодження, які викликані ВЯС: D-подібні льотні отвори на стовбурах та гілках (специфічні), сліди харчування на листках (не специфічні), звивисті ходи личинок під корою деревини, в тому числі гілок, всихання окремих гілок та крони дерева загалом, відростання пагонів від стовбура (найчастіше при основі), деформація кори, розтріскування кори, проріджене листя.

Для ефективної боротьби з ВЯС на території Вишневої міської територіальної громади необхідно запровадити протягом щонайменше 4 років систематичне комплексне застосування механічних, хімічних, біологічних методів, самцевого вакууму та соціальних заходів, направлених на усвідомлення кожного громадянина масштабів шкодочинності ВЯС.

Механічний метод – негайне вирубування всіх уражених дерев на рівні землі до початку наступного льотного періоду. Перевірка та безпечна утилізація

дерев, вжиття необхідних заходів для уникнення поширення шкідника під час та після рубки.

Хімічний метод – використання дозволених до застосування пестицидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні (зі змінами та доповненнями), стовбурові і ґрунтові ін'єкції або ґрунтовий полив для запобігання зараження дерев та для знищення ВЯС.

Біологічний метод – інтродукція і випуск природних ворогів з метою стримування природного поширення ВЯС та підвищення виживання ясенів. Наприклад: дятли, яйцеві та личинкові паразити.

Самцевий вакуум – спосіб обмеження чисельності ВЯС, що ґрунтується на відлові феромонними пастками більшої частини популяції самців даного виду і унеможливорює запліднення самок.

Для обмеження чисельності популяції ВЯС можуть застосовуватися вище перелічені заходи. Але єдиним та ефективним методом знищення вогнищ ВЯС на даний час є механічний метод.

4. Мета Програми

Основна мета Програми – впровадження комплексу заходів щодо виявлення та ліквідації вогнищ ВЯС протягом 2026-2029 років на території Вишневої міської територіальної громади для приведення в належний фітосанітарний та естетичний стан території громади, знищення вогнищ ВЯС, стримування розповсюдження ВЯС за межі карантинної зони, покращення екологічного стану навколишнього природного середовища та збереження складу та структури місцевих фітоценозів, відновлення експортного потенціалу та суттєвого збільшення надходження податків до бюджетів усіх рівнів.

5. Обґрунтування шляхів і засобів вирішення проблем, строки виконання Програми.

З метою забезпечення збалансованих та комплексних заходів боротьби з ВЯС в найближчі роки пріоритетне значення буде надаватись моніторингу рослин-господарів на території Вишневої міської територіальної громади. Після виявлення вогнищ ВЯС Вишнева міська рада Бучанського району Київської області приймає рішення про необхідність застосування відповідного методу боротьби в залежності від особливої соціальної, культурної чи екологічної цінності рослин-господарів (*Fraxinus* sp.).

Моніторинг на виявлення ВЯС проводиться двома методами:

1. Візуальна перевірка на ознаки ураження:
 - сліди живлення на листках (неспецифічні),
 - D-подібні льотні отвори (специфічні для ВЯС),
 - ходи личинок під корою дерева, в тому числі гілок (видалення кори збільшує вірогідність виявлення шкідників в деревах, які засихають).

Симптоми, які викликані зворотною реакцією дерева (ці симптоми в більшості випадків неспецифічні для ясенів):

- знебарвлення листків;
- всихання крони дерев, гілок;
- окоронкові пагони;
- деформація кори (особливо на рослинах для посадки);
- розтріскування кори з відкриттям личинкових ходів;
- підвищена врожайність насіння.

Ознаки, викликані іншими організмами, наприклад, дятлами.

2. Феромонний моніторинг за допомогою пасток.

Для первинного виявлення ВЯС пастки розвішують з III декади квітня по серпень, у кроні дерев (на сонячній стороні) на висоті не менше 2-х метрів з розрахунку 1 пастка на 5 га.

При створенні самцевого вакууму феромонні пастки розвішують з III декади квітня по серпень, у кроні дерев (на сонячній стороні) на висоті не менше 2-х метрів з розрахунку 30 пасток на 1 га. Пастки оглядають кожні 10 днів.

Межі вогнища ВЯС визначають розміщенням пасток у травні - серпні в кронах дерев (на сонячній стороні) на висоті не менше 2-х метрів з розрахунку 1 пастка на відстані від 100 м до 1 км, від місця виявлення ВЯС, пастки оглядають кожні 10 днів.

Відповідальний виконавець Програми проводить моніторинг рослин-господарів, що ростуть на землях сільськогосподарського призначення, у розсадниках, садах, лісах, відкритому ґрунті, теплицях та в інших місцях. Відповідно до статті 28 Закону України «Про карантин рослин», у разі виявлення підозри на зараження ВЯС, вони повинні протягом доби повідомити Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області.

Відповідно до статті 34 Закону України «Про карантин рослин» Відповідальний виконавець Програми повинен сприяти Головному управлінню Держпродспоживслужби в Київській області у здійсненні карантинних заходів в тому числі і в проведенні спільного моніторингу території Вишневої міської територіальної громади на виявлення нових та ревізії старих вогнищ ВЯС.

Дерева роду ясен заражені та/або ушкоджені ВЯС, а також самосів рослин роду ясен підлягають видаленню (знищенню). Не допускати протягом періоду дії карантинного режиму використання в озелененні видів рослин, які є рослинами-господарями ВЯС.

Механічний метод.

Механічний метод передбачає проведення наступних заходів:

1) негайна вирубка усіх заражених рослин та рослин-господарів у радіусі 100 м навколо них, на рівні землі. При виявленні зараження рослин поза періодом льоту ВЯС, вирубку та видалення рослин-господарів проводити до початку наступного льотного періоду.

2) перевірка та безпечна утилізація заражених рослин з дотриманням всіх необхідних заходів, щоб уникнути поширення ВЯС під час і після рубки. Деревні відходи та порубкові залишки мають бути подрібнені в тріску на частинки розміром менше 2,5 см і залишені на місці рубки.

3) заборона будь-якого переміщення рослин-господарів, деревини та кори за межі карантинної зони;

4) заміщення рослин-господарів іншими видами рослин, які не пошкоджуються ВЯС (при необхідності);

5) заборона висаджування нових рослин роду ясен та сніговець віргінський у відкритому ґрунті в карантинній зоні за винятком «ловчих» дерев.

6) у випадках, коли використовуються «ловчі» дерева, вони підлягають регулярним перевіркам, досліджуються та знищуються перед наступним періодом льоту ВЯС;

7) підвищення обізнаності громадськості щодо загрози ВЯС та запровадження заходів для запобігання її поширення.

У випадку, якщо Відповідальний виконавець Програми дійде висновку, що вирубка є недоцільною для окремих рослин роду ясен через їх особливу соціальну, культурну чи екологічну цінність, ці окремі рослини підлягають щомісячному індивідуальному огляду на будь-які ознаки зараження ВЯС. У таких випадках повинні бути вжиті заходи, альтернативні вирубці, що забезпечують високий рівень захисту, щоб запобігти будь-якому можливому поширенню зазначеного шкідника з цих рослин.

Хімічний метод боротьби.

Хімічний метод боротьби з ВЯС має обмежені можливості і пов'язаний з низкою ризиків для довкілля та здоров'я людей. Тому його застосування має бути зваженим і проводитися лише у виняткових випадках.

Використання інсектицидів проти ВЯС може бути ефективним, але дорогим і мати небажані побічні ефекти. Стовбурові або ґрунтові ін'єкції системними препаратами або ґрунтовий полив ними можуть бути використані для запобігання зараженню дерев або для знищення ВЯС (але не дають 100% ефект).

При використанні хімічних засобів боротьби використовувати асортимент препаратів відповідно до «Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні». При роботі з пестицидами та агрохімікатами дотримуватись санітарних норм, які регламентуються Державними санітарними правилами ДСП 8.8.1.2.001-98 «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» від 3 серпня 1998 року № 1, а також дотримуватись регламентів застосування засобів захисту рослин відповідно до «Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Недоліки та ризики хімічного методу:

1) неселективність та негативний вплив на довкілля: хімікати можуть негативно впливати на ґрунтову мікрофлору, водні організми та біорізноманіття в цілому. Більшість інсектицидів впливають не лише на шкідника, але й на корисних комах, таких як бджоли, джмелі та хижі комахи, що регулюють чисельність інших шкідників;

2) ризик для здоров'я людей: при неправильному застосуванні хімічних препаратів можуть виникнути ризики для здоров'я людей, які проводять обробку, а також для людей, які перебувають поблизу оброблених ділянок;

3) стійкість шкідників: при частому застосуванні інсектицидів у шкідників може розвиватися стійкість до них, що зменшує ефективність препаратів;

4) складність застосування: обробка великих територій, таких як парки, є складною і дорогою процедурою.

Строки застосовування хімічних препаратів:

1) на ранніх стадіях ураження: коли чисельність шкідника ще невелика, хімічні препарати можуть бути ефективними для його знищення;

2) для захисту соціальних, культурних чи екологічно цінних дерев роду ясен: у випадку, коли уражено невелику кількість дерев, хімічну обробку можна застосовувати як екстрений захід;

3) поєднання з іншими методами: хімічні препарати можуть бути ефективними в комплексі з іншими методами боротьби, такими як феромонні пастки, механічний та біологічний методи.

Більш ефективним і безпечним підходом є інтегрована система захисту, яка поєднує в собі різні методи боротьби.

Важливо зазначити, що застосування будь-яких методів боротьби з шкідниками має здійснюватися фахівцями з урахуванням конкретних умов місцевості.

Біологічний метод.

Біологічна боротьба – це метод контролю ВЯС за допомогою природних ворогів, таких як хижі комахи, паразитичні оси, патогенні гриби та бактерії. Цей метод є більш безпечним для довкілля і може забезпечити довготривалий контроль над популяцією шкідників.

Єдиними природними ворогами ВЯС серед птахів є дятли. Також природними ворогами ВЯС серед комах є паразитичні оси: *Spathius depressithorax* Belokobylskiy (Braconidae), *Spathius generosus* Wilkinson (Braconidae) та *Tetrastichus* sp. (Eulophidae). Оси паразитують на личинках златки, відкладаючи в них свої яйця. Личинки ос розвиваються всередині личинок златки, поступово знищуючи їх. Інтродукція та випуск агентів біологічної боротьби може допомогти уповільнити природне розповсюдження ВЯС і збільшити виживання європейських ясенів, заражених цим шкідником. Використання агентів біологічної боротьби, інтродукованих із зон природного поширення ВЯС, можливо після проведення наукових досліджень та оцінки екологічного ризику до випуску. Введення біологічних агентів в екосистеми може призвести до негативних непередбачуваних наслідків.

Переваги біологічного методу:

1) селективність: біологічні агенти зазвичай впливають тільки на цільовий вид шкідника, не завдаючи шкоди іншим корисним комахам або довкіллю;

2) довготривалий ефект: при правильному застосуванні біологічні методи можуть забезпечити тривалий контроль над популяцією шкідника;

3) безпека для довкілля: біологічні агенти не забруднюють ґрунт і воду.

Недоліки біологічного методу:

1) тривалість: досягнення значного ефекту від застосування біологічних методів може зайняти кілька років;

2) специфічність: кожен вид шкідника потребує підбору специфічних біологічних агентів;

3) вплив зовнішніх факторів: ефективність біологічних агентів може знижуватися під впливом погодних умов, інших шкідників або хвороб.

Біологічні методи не є панацеєю. Для ефективної боротьби з ВЯС необхідно поєднувати різні методи, включаючи механічні методи, моніторинг популяції шкідника та просвітницьку роботу серед населення.

Самцевий вакуум.

Самцевий вакуум – це один з методів боротьби з ВЯС, який базується на використанні феромонних пасток. Цей метод дозволяє значно знизити чисельність популяції шкідника без шкоди навколишньому середовищу. Пастка складається з основи циліндричної форми, вкладки пластикової клейової зеленого кольору з одностороннім посиленням нанесенням клею (2 шари клею), феромонного диспенсеру, просоченого синтетичним аналогом феромону (або аттрактанту) ВЯС (імітують запах самок).

Для створення самцевого вакууму феромонні пастки розвішують з III декади квітня по серпень, у кроні дерев (на сонячній стороні) на висоті не менше 2-х метрів з розрахунку 30 пасток на 1 га. Пастки оглядають кожні 10 днів.

Спосіб дії самцевого вакууму.

Самці шкідника, відчуваючи запах феромонів, летять до пасток і потрапляють всередину. Велика кількість самців, що потрапили в пастки, не може запліднити самок, що призводить до зниження чисельності популяції.

Переваги методу самцевого вакууму:

1) висока специфічність: пастки приваблюють виключно самців ВЯС, не впливаючи на інші види комах;

2) безпека для довкілля: феромони є природними речовинами і не завдають шкоди навколишньому середовищу;

3) ефективність: метод дозволяє значно знизити чисельність популяції шкідника;

4) можливість моніторингу: за кількістю самців, що потрапили в пастки, можна оцінити чисельність популяції шкідника і ефективність заходів боротьби.

Терміни застосування методу самцевого вакууму:

1) на ранніх стадіях ураження: коли чисельність шкідника ще невелика, метод самцевого вакууму є найбільш ефективним;

2) для моніторингу: пастки використовують для виявлення осередків розмноження шкідника і оцінки ризику його поширення.

Особливості застосування самцевого вакууму:

1) правильне розміщення пасток: пастки необхідно розміщувати на уражених деревах або поблизу них на сонячній стороні, згідно з Методичними рекомендаціями щодо застосування феромонних пасток для виявлення

регульованих та шкідливих організмів. - Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, 2019;

2) регулярний огляд пасток: пастки необхідно регулярно оглядати і очищати від спійманих комах.

Метод самцевого вакууму є лише одним з елементів боротьби, має ефективність та застосовується в поєднанні з іншими методами у комплексі, такими як механічний, біологічний та хімічний (в обмежених випадках).

6. Обсяги та джерела фінансування Програми

Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету Вишневої міської територіальної громади Бучанського району Київської області. Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для виконання Програми складає на 2026-2029 роки 50 000 грн.

7. Перелік завдань та результативні показники

Забезпечення організації і проведення моніторингу території Вишневої міської територіальної громади, виконання та проведення заходів проти ВЯС підприємствами, установами, організаціями та закладами незалежно від форми власності.

Виконання відповідальним виконавцем Програми заходів щодо локалізації та ліквідації ВЯС в місцях її розповсюдження із комплексним застосуванням моніторингу, механічного, хімічного, біологічного методів та самцевого вакууму.

Привернення уваги населення та громадськості до проблеми, пов'язаної із зараженням дерев роду ясен ВЯС.

Реалізація Програми дасть можливість досягти таких показників:

- ліквідація вогнищ ВЯС;
- збереження об'єктів благоустрою;
- покращити екологічний стан навколишнього природного середовища;
- зняття заборони на експорт посадкового матеріалу, деревини та продуктів її переробки з України до Європейського Союзу;
- відновлення експортного потенціалу та суттєвого збільшення надходження податків до бюджетів усіх рівнів;
- зберегти склад та структуру місцевих фітоценозів;
- приведення в належний фітосанітарний та естетичний стан території Вишневої міської територіальної громади.

8. Організаційне забезпечення Програми

З метою координації діяльності виконавців Програми, розпорядженням голови Вишневої міської ради Бучанського району Київської області створюється робоча група, до складу якої входить представник Головного

управління Держпродспоживслужби в Київській області. За потреби до складу робочої групи можуть додатково залучатися кваліфіковані експерти.

Метою створення робочої групи є:

- проведення інвентаризації всіх рослин-господарів на території Вишневої міської територіальної громади,
- створення плану моніторингу рослин-господарів, що знаходяться на території Вишневої міської територіальної громади,
- доведення плану моніторингу для виконання відповідальним виконавцем Програми та контроль за його виконанням,
- узагальнення інформації щодо проведених фітосанітарних заходів,
- реагування на проблемні питання,
- координація робочої групи та відповідального виконавця Програми,
- опрацювання звернень громадян та юридичних осіб,
- підготовка переліку заходів та моніторингу на наступний рік,
- інформування громадськості, тощо.

Робоча група займається створенням плану моніторингу, його виконанням, узагальненням даних щодо інвентаризації, моніторингу та локалізаційно-ліквідаційних заходів, реагуванням на звернення громадян, пропагандою знань, інформуванням громадян щодо запланованих фітосанітарних заходів та обґрунтуванням їх проведення.

Робоча група сприяє державним фітосанітарним інспекторам у виконанні покладених на них функціональних обов'язків щодо контролю за проведенням моніторингу, карантинних (фітосанітарних) заходів з локалізації та ліквідації вогнищ ВЯС. Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області, у разі необхідності, проводить навчання щодо моніторингу, надає методичну допомогу, сприяє проведенню фітосанітарної експертизи (аналізів) та перевіряє підозру наявності ВЯС.

Також моніторинг проводиться державними фітосанітарними інспекторами Головного управління Держпродспоживслужби в Київській області згідно з планом моніторингу відповідної території, який затверджується наказом Держпродспоживслужби. Після опрацювання плану моніторингу Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області доводить до відома Вишневої міської ради Бучанського району Київської області перелік місць моніторингу, строки та необхідні засоби.

Державні фітосанітарні інспектори, спільно з відповідальним виконавцем Програми, проводять моніторинг вогнищ ВЯС. За результатами моніторингу державний фітосанітарний інспектор складає акт про результати нагляду, який підписується державним фітосанітарним інспектором та представником відповідального виконавця програми. Підписаний акт передається до робочої групи для визначення подальших фітосанітарних заходів до уражених рослин-господарів.

Громадяни Вишневої міської територіальної громади сприяють виявленню нових вогнищ ВЯС шляхом повідомлення на гарячу лінію Комунального підприємства «Управління комунального господарства» Вишневої міської ради Бучанського району Київської області за телефоном контактного центру 045(98)-

5-21-64, письмовими зверненнями за адресою: 08132, Київська обл., Бучанський р-н, м. Вишневе, вул. Зелена, 2 та на електронну пошту 40535043@ukr.net.

Після опрацювання, інформація направляється до робочої групи, яка визначає власника або балансоутримувача земельної ділянки та інформує його. Робоча група спільно з власником або балансоутримувачем визначають наявність або відсутність ВЯС на рослинах-господарях та необхідні локалізаційно-ліквідаційні заходи.

У разі невиконання фітосанітарних заходів суб'єктами господарювання будь-якої форми власності, робоча група інформує уповноважені служби щодо необхідності притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності (ст. 105, 152, 188²⁶ Кодексу України «Про адміністративні правопорушення»).

Вишнева міська рада Бучанського району Київської області має інформувати громадськість про Програму, заплановані заходи та результати їх виконання.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Виконавчий комітет Вишневої міської ради заслуховує звіт щодо цільового використання бюджетних коштів спрямованих на реалізацію заходів Програми боротьби з карантинним шкідником – вузькозлаткою ясеневою смарагдовою на території Вишневої міської територіальної громади на 2026-2029 роки та при необхідності вносить зміни та доповнення до Програми, шляхом внесення відповідних змін до рішення.

Контроль за виконанням заходів Програми боротьби з карантинним шкідником – вузькозлаткою ясеневою смарагдовою на території Вишневої міської територіальної громади на 2026-2029 роки здійснює Виконавчий комітет Вишневої міської ради.

Міський голова

Ілля ДІКОВ